

ČEŠKA ROMANTIKA

BEDŘICH
SMETANA

ANTONÍN LEOPOLD
DVOŘÁK

BEDŘICH SMETANA

- ❑ poleg Antonína Dvořáka in Leoša Janačka je najpomembnejši predstavnik češke glasbene romantike
- ❑ češki skladatelj
- ❑ rodil 2. marca, 1824 – Litomyšl, Češka
- ❑ umrl 12. maja, 1884 – Praga
- ❑ prvi sin pivovarja Františka Smetane in njegove tretje žene
- ❑ očetova želja je bila, da postane odvetnik, on pa je že od otroštva kazal nadarjenost za glasbo
- ❑ v javnosti začel nastopati pri šestih letih, brez da bi se skladb poprej učil

- ❑ 1838 - preselil na jug Češke
- ❑ se vpisal na gimnazijo in jo uspešno končal
- ❑ preselil v Prago - zaradi šolanja na Akademski gimnaziji
- ❑ v Pragi obiskoval Lisztove koncerte - zanemarjal šolanje
- ❑ postal profesor glasbe, se vpisal na praški konservatorij
- ❑ začel kariero koncertnega pianista
- ❑ 1848 - odprl svojo glasbeno šolo
- ❑ 1856 - sprejel povabilo na Švedsko, bil dirigent filharmonije
- ❑ na Švedskem ostal pet let
- ❑ medtem so umrli vsi trije njegovi otroci, med vračanjem na Češko pa še žena Katarina (tuberkuloza)

žena
Katarina

- po vrnitvi v Prago deloval kot zborovodja in glasbeni kritik
- 1866 – prvič uprizorili njegovo opero “*Branderburžani na Češkem*”, po uspehu opere postal dirigent in vodja Češkega nacionalnega gledališča
- 1874 – prenehal z javnim delom zaradi oglušelosti (prva znamenja duševne bolezni je opaziti v delih 1882)
- skušal dati Češki glasbo, ki je bila značilna zanjo – bil naklonjen polki
- v glasbi je utemeljil češko nacionalno smer, prispeval k češki samostojnosti na umetniškem področju – postal vzor prihajajočim skladateljskim rodovom

- ❑ bil najmočnejši genij na opernem področju – redkokdaj našel pesnika ali dramatika, ki bi mu napisal duhovno enakovreden libreto (dramsko delo, kot besedni del v operi)
- ❑ častna izjema *“Prodana nevesta”* (1866) – mojstrovina glasbeno - scenske umetnosti, ki je do danes ohranila svojo svežost
- ❑ uvertura k operi *“Prodana nevesta”* je paradna skladba simfonične literature
- ❑ svoj konec dočakal v umobolnici, kjer je leta 1884 umrl
- ❑ upodobljen na bankovcu za 1000 češkoslovašk

DELA

OPERE

- ❑ Prodana nevesta (1866)
- ❑ Branderburžani v Češki (1866)
- ❑ Dalibor (1868)
- ❑ Libuša (1872)
- ❑ Dve vdovi (1873)
- ❑ Hubička [Poljub] (1876)
- ❑ Tajemstvi [Tajna] (1878)
- ❑ Čertova stěna [Hudičeva stena] (1882)
- ❑ Viola (1872-1884; romantična opera - osnutek)

ORKESTRALNA DELA

- ❑ ciklus šestih simfoničnih pesnitev Moja domovina: Vyšehrad, Vltava, Šárka, Iz

- ❑ Hakon Jarl (1861)

KOMORNA GLASBA

- ❑ klavirski trio g-mol (1855)
- ❑ dva godalna kvarteta: prvi "Iz mojega življenja" e-mol (1876), drugi d-mol (1882)
- ❑ Iz moje domovine – 2 stavka za viloino in klavir (1878)

KLAVIRSKA GLASBA

- ❑ Six Morceaux (1848)
- ❑ Listky do pomátniku (1850-52)
- ❑ 3 salonske polke (1855)
- ❑ 3 poetične polke (1855)
- ❑ Vzpomínka na Čechy
- ❑ 2. zvezek (1861)
- ❑ Na břehu mořském –

ANTONÍN LEOPOLD DVOŘÁK

- ❑ poleg Bedřicha Smetane in Leoša Janačka je najpomembnejši predstavnik češke glasbene romantike
- ❑ češki skladatelj
- ❑ rodil 8. septembra, 1841 - Nelahozves na Vltavi pri Pragi
- ❑ umrl 1. maja, 1904 - Praga
- ❑ rodil kot najstarejši izmed osmih bratov vaškega mesarja in gostilničarja
- ❑ moral bi postati mesar in podedovati očetovo obrt - poleg se je učil klavir in orgle
- ❑ prvi pouk glasbe prejel v sosednjem mestu Zlonice od vaškega organista in zborovodje
- ❑ 1859 - odšel v Češke Kamenice in nadaljeval študij na orgelski šoli v Pragi - začel kariero orkesralnega glasbenika

- preživiljal se je kot orglavec, z igranjem viole v opernem orkestru (vodil Bedřich Smetana), poučevanjem glasbe po meščanskih hišah
- v tem obdobju je poučeval klavir tudi hčeri praškega zlatarja Čermaka - z Anno se je kasneje oženil, z Josefino bila vse življenje dobra prijatelja
- 1871 - zapustil orkester, sprejel mesto organista - postal poklicni skladatelj

Anna
Čermáko
vá

Josefina
Čermáko

- prvič vzbudil pozornost z opero "*Kralj in orglar*" in z domovinsko kantato "*Dediči bele gore*"
- 1875 – s pomočjo Johannes Brahmsa pridobil avstrijsko državno štipendijo
- 1878 – na priporočilo J. Brahmsa je založnik Simrock objavil: "*Slovanske plese*" (za klavir, štiročno), "*Moravske duete*" (za dva soprana, in klavir); zbudil pozornost evropske javnosti
- 1884 – zaradi izvajanja svojih del večkrat potoval v Anglijo
- 1890 – postal profesor kompozicije na konservatoriju v Pragi: zaslovel kot zahteven in strog učitelj
- od študentov zahteval trdo delo in obvladovanje glasbenih oblik, domišljijo in oblikovanje izvirnih idej (imel navado reči »Če tega ne zmorete, potem

- ❑ v Pragi vzgojil Vitezslava Novaka, Josefa Suka in Oskarja Nedbala, v New Yorku Rubina Goldmarka, ki je bil kasneje profesor Aarona Coplanda in Georga Gershwina ter Harrya Rowa Shelleya (bil mentor Charlesu Ivesu)
- ❑ bil častni doktor univerz v Oxfordu in Pragi
- ❑ v zadnjih letih življenja bil priznan in čaščen kot največji češki skladatelj in eden od simbolov rastoče češke nacionalne samozavesti
- ❑ v Pragi je ostal do smrti
- ❑ njegova glasbena zapuščina je zelo bogata in raznovrstna
- ❑ zelo se je opiral na češko ljudsko glasbo in klasično tradicijo
- ❑ njegova harmonijska govorica je zelo preprosta, vendar skriva čarobnost, ki daje njegovim harmonijam poseben prizvok
- ❑ od Beethovna je prevzel svežino v izpeljavi, pri Brahmsu pa se je zgledoval, kako razvpati s

DELA

OPERE

- ❑ Jakobinec (1888)
- ❑ Vrag in Katra (1899)
- ❑ Rusalka (1901)

ORKESTRALNA DELA

- ❑ 9 simfonij: 1. (1863), 2. (1865), 3. (1873), 4. (1874), 5. (1875), 6. (1880), 7. (1885), 8. (1889), 9. Iz novega sveta (1893)
- ❑ Simfonične variacije (1877)
- ❑ 2 Slovanski rapsodiji (1878)
- ❑ Slovanski plesi (izvirno za klavir 4 - ročno; 1878)
- ❑ uverture: Husitska 1883, 3 uverture (1891-92)
- ❑ 5 Simfoničnih pesnitev po baladah K. J. Erbena (1896-97)

KONCERTI

- ❑ za klavir g-mol (1876)
- ❑ za violino a-mol (1880)
- ❑ za violončelo b mol (1894-95)

- ❑ 4 godalni kvinteti
- ❑ 17 godalnih kvartetov
- ❑ tercet za 2 violini in violončelo (1883)
- ❑ 2 klavirska kvarteta (1875, 1889)
- ❑ 3 klavirski trii (3. Dumky e-mol, 1891)
- ❑ Romantične skladbe za violino in klavir (1887)

KLAVIRSKA GLASBA

- ❑ Silhouette (1879)
- ❑ 8 humoresk (1894, znamenita 7. Ges-dur)

VOKALNA GLASBA

- ❑ Oratorij Sv. Ludmila (1886)
- ❑ Requiem (1890)
- ❑ Stabat Mater (1877)
- ❑ dueti Zvoki z Moravske (1876)
- ❑ solo pesmi za glas in klavir (Ciganske melodije, 1880; Svetonpisemske pesmi, 1894)

That's all Folks!

**VIRI: internet (wikipedija, google),
Leksikon Glasbenikov
(Cankarjeva založba), učbenik za
GV7 8**